

מסורת הש"ס

[illegible]

תורה אור השלם

1. וְכִי יִהְיֶה בּוֹ מוֹם פֶּסַח אֹ
עוֹר כָּל מוֹם רָע לֹא תִזְבְּחוּ
לַיהוָה אֱלֹהֵיךָ: דְּבָרִים טוֹ כֹּ

הגהות הב"ח

(א) גמ' זכור ינבד ולימא
ליה: (ב) במשנה אכל לא מן
העור:

מוסף רש"י

לִאֲפֹקֵי מִדְּרֵבֵי יוֹסֵף. דְּמַתְנִי: בְּמָקוֹם
לְבָדוּ מִתִּירֵי: כְּגוֹן מֶלֶךְ. הוּא אוֹתוֹ חֲסֵה
בְּחַמְמִיָּה. כְּלוּמַר אֲפִי עַמִּי הָאֶרֶץ הַשֵּׁנִי
לֹאֲתַקְרֹךְ יֵי: דְּמַסְבְּרֵי לֵהוּ. טַעְמִי הֵלֵךְ
יִלְמַד אֶת הַשֵּׁנִים: מִהוּ דִּסְמֵא. הָא
קִימָא לָן בְּמַסַּכְתָּ גִּטִּין (דף סו.) רַבִּי
יוֹסֵף יִנְיֻקָּא עֲמֻו וַתִּהְיֶה הַלֵּכְתָּא
כְּחוּמִּיָּה: יִנְיֻקָּא. טַעְמָא. שְׂהִיָּה מִבְּלָא
טַעַם לְדַבְּרֵיו כֹּל שַׁעֲה: תַּפְשׁוּט
מֵהָא. דְּלֹאֲמַר רַב חֲנַנְלָא מִשְׁמִיָּה דְּרַב
אֵין הֵלֵכָה כִּר' יוֹסֵף תַּפְשׁוּט דְּהָךְ
קִמְיָמָא דְּלֹאֲמַר רַב יְהוּדָה לְעִיל [ו:] סָפֵק
מִשְׁמִיָּה דְּרַב סָפֵק מִשְׁמִיָּה דְּשִׁמְוֵאל
ג' מִתִּירִין אֶת הַבְּכוֹר תַּפְשׁוּט מִשְׁמִיָּה
דְּשִׁמְוֵאל אֵיתֵתֵר דְּלִי מִשְׁמִיָּה דְּרַב
תַּרְמִי לִמֵּה לֵי לְיִמְיָר לְרַב תַּרְמִי
וְיִמְיָי דְּשִׁלְשָׁה מִתִּירִין אֶת הַבְּכוֹר וְאֵין
הֵלֵכָה כִּר' יוֹסֵף: בְּתַנְי' הַשּׁוֹטֵט
אֵם הַבְּכוֹר. וּמִכֹּר מַבְשָׂרו: וְנוֹדַע
שִׁלְשָׁה הַרְאִסוּ. לַחֲסֵ: מִה שִׁאֲכֵלוּ.
הַלּוֹקִים אֲכֵלוּ. וַיִּחְזִיר לֵהֶם הַדְּמִים.
מִשּׁוּם קִנְס דְּלִסְכוֹר יֵי סָפֵק הוּי:
הַבְּשָׂר יִקְבֵּר. דְּבִכּוֹר תַּם אֲסוֹר
הַבְּשָׂרָה: מִכְּרוּסוּ. הַלּוֹקִים לְעוֹבְדֵי
כּוֹכָבִים הוֹאִיל וְלֹא גִרַם לֵהוּ אִסְרוֹרָא
יִשְׁלֹמוּ לוֹ דְּמֵי בָשָׂר טְרִיפָה בּוֹזֵל וְהוּא
יִחְזִיר לֵהֶם הַמוֹתֵר: גְּב' קָהָה
מוֹאסֶתת כְּמוֹ וְאִקְוִן בֶּס (וִיקָהָ ס.)
יִחְזִיר לֵהֶם כֹּל הַדְּמִים. דְּכֹל מִה
שִׁאֲכֵלוּ אֵינוֹ נִהְיָה לֵהֶם מַשְׁעָה שְׁנוּעָה
לֵהֶם: יִנְכֵה. וְהוּא יַעוֹל י' קָהָת ט'
הַבְּשָׂרָה: וְיִמְאָה יֵיִשׁ. יִשְׂרָאֵל לִכְוֹן
שִׁמְכָר מִה אֲפַסְתִּדֵּךְ הֵלֵא אִם הִיָּה
הַבְּשָׂר בִּידֵךְ הִיָּה טַעוֹן קְבוּרָה שְׁהִי
תַּם שְׁחַטְמו: כְּגוֹן דּוֹבִין יֵיִשׁ. כֹּהֵן
הַשּׁוֹטֵט מִקּוֹם הַמוֹם לְיִשְׂרָאֵל: דְּלֹאֲמַר
יֵיִשׁ. כֹּהֵן אִם הִיָּה בִּידֵי הוּא מִמְזִינָא
לֵיה כְּמוֹ שְׁהוּא שְׁחוּט: כִּר' יְהוּדָה.
דְּלֹאֲמִירִין בְּפִרְקָה עַד כְּמָה (לְעִיל כח.)
הַשּׁוֹטֵט אֶת הַבְּכוֹר וְאִכַּר כִּךְ הִרָאָה
אֶת מוֹמוֹ רַבִּי יְהוּדָה מִתִּיר: טַעְלִיס.
אֲמַאי יַעוֹל קָהָת לִימָא ט' לִיָּה מוֹכֵר
לְלוֹקָה אִי לֹא דִלְכַּתְנָהוּ הוּא מִתְקַנָּה
לֵהוּ: יִין נֶפֶךְ. אֲמַאי יַעוֹל קָהָת.
[וּמַשְׁיָן] כְּגוֹן דֵּלֵא זִצִּין לִיָּה יִין נֶפֶךְ
גּוֹפִיָּה אֲלֵא עִירְצוּ עַם יִין כֶּשֶׁר וּמִכֵּרֵן
ט' לִימָא לִיָּה אִי הִרְדֵּיתִיָּהוּ יִהְיֶה הוּא
מוֹזִינָנָא לִיָּה לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים חוֹךְ
מִדְּמֵי יִין נֶפֶךְ שְׂבֹ:

הדרן עלך כל פסולי המוקדשין

על אלו מומין. **החסדום**. תוך
האחן שקורין טנדריין: **אבל** לא
העור. **דלדד** בריא ולא הוי מומא.
והאי עור היינו אליה רכה של אחן:
פגימה אינה בלא חסרון אבל סדק
משמע נמי בלא חסרון: **נפרת**.
כשממשמשתין זה: **גב'** ואמאי פסח
ועור **רביב** שישחוט בכור עליהן
ומידי אחרינא לא דכתיב וכי יהיה
בו מום פסח ועור וסמך ליה בשערין
מאכלנו דליינו בלא חסרקה: ומשני
דכתיב נמי כי יהיה בו מום. דמשמע
נמי מומין אחריני: ובטל נמי ממלאכה.
כגון פסח בטל מהילוך ועור בטל
מראייה: **אלמה** פתן נפגמה אונז.
הוי מום הא אינה בטילה משמיעה:
ריבויא היא. דכתיב כל ולא דרשינן
ליה בכלל ופרט: **אי הכי**. דריבויא
הוא מומין שבתר נחשוט נמי
עליה: **חוטין**. חוטין: **לנצ"ש**. חילוטין.
שבאמצע הפה: **שנפמו**. שחסרו

כל פסולי המוקדשין פרק חמישי בכורות

וְחֶסֶד. הֵאָּ יְיָ חֶסֶד הוּא
מְלֵל דְּהֵי תֵּי כָּל דְּהוּ.
וְעַמִּי הָאָרֶץ הַיָּאֵךְ רְאוּיָן
נְדָרִים וְסֻבְרִי וְאוֹמוֹ חֶסֶד

לאפוקי מדרבי יוסי שלשה⁶ מפירין את הנדר
במקום שאין חכם לאפוקי מדרבי יהודה
דתיניא חפרת נדרים בנ' ר' יהודה אומר אחד
מהם חכם במקום שאין חכם כגון מאן אמר
רב נחמן כגון אנא ר' יהודה אומר אחד מהן
חכם מכלל דהנך כל דהו אמר רבינא⁶
דמסתברי ליה וסבר: רבי יוסי אומר אפילו
יש שם כ"ג כו': אמר רב חננאל אמר רב
אין הלכה כרבי יוסי פשיטא⁷ יחיד ורבים
הלכה כרבים מהו דתימא⁸ נמוקו עמו קמ"ל
תפשוט מהא דהך קמייטא משמיה דשמואל
איתמר דאי משמיה דרב תרתי למה לי⁹ חדא
מכלל דחבירתה איתמר: מתני' *השושט
את הככור¹⁰ ונודע שלא הראהו מה שאכלו
אכלו ויחזיר להם¹¹ הדמים ומה שלא אכלו
הבשר יקבר ויחזיר¹² את הדמים וכן *השושט
את הפרה ומכרה ונודע שהיא טרפה מה
שאכלו אכלו ומה שלא אכלו הם יחזירו לו
את הבשר והוא יחזיר להם את הדמים
מכרוהו לעובד כוכבים או הטילוהו לכלבים
ישלמו¹³ דמי טרפה: גמ' ת"ר המוכר בשר
לחבירו ונמצא בשר בכור פירות ונמצא
טבלים יין ונמצא יין נסך מה שאכלו אכלו
ויחזיר להם את הדמים ר' שמעון בן אלעזר
אומר דברים שהנפש קצה בהן יחזיר להן את
הדמים ושאין הנפש קצה בהם ינכה להם
את הדמים ואלו הן דברים שהנפש קצה בהן
גבילות וטריפות שקצים ורמשים ואלו הן
דברים שאין הנפש קצה בהן בכורות טבלים
ויין נסך בכור¹⁴ ו¹⁵ ולימא ליה מאי אפסדתך
לא צריכא כגון דובין ליה ממקום מומא דא"ל
אי לא¹⁶ דאכלת הוה מחזינא ליה ושרי
ניחליה¹⁷ כרבי יהודה טבלים הוה מתקיננא
להו ואכלנא להו יין נסך על ידי תערובת
וכרשב"ג¹⁸ דתנן יין נסך שנפל לבור כולו
אסור בהנאה רבן שמעון בן גמליאל אומר
ימיכר כולו לעובדי כוכבים חוץ מדמי י"ג שבו:

הדרן עלך כל פסולי המוקדשין

על אלו מומין שוחטין את הבכור יפגמה
 אונו מן" החסחוס אבל לא (ב) (ג) העור
 נסדקה אעפ"י שלא חסרה ניקבה מלא
 כרשינה או שיבשה איזהו (ד) יבשה כל שתנקב
 ואינה מוציאה טיפת דם ר' יוסי בן המשולם
 אומר יבשה שתהא נפרכת: גמ' אמאי
 פסח ועור כתיב כתיב נמי כי יהיה בו מום
 ואימא כי יהיה בו מום כלל פסח או עור פרט
 כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט פסח
 ועור אין מידי אחרינא לא כל מום רע חזר
 וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין
 הפרט מה הפרט מפורש מומין שבגלוי ואינן
 חוזרין אף כל מומין שבגלוי ואינן חוזרין
 ואימא מה הפרט מפורש מומין שבגלוי
 (ט) ובוטל ממלאכתו ואינו חוזר אף כל מומין

פרק חמישי בכורות לז.

מפירין את הנדר. לישנא דקרא נקט אכל גבי חכם שייך לשון התרה וכן בהמוכר את הספינה (ב"ב דף עז). גבי צבת קול דקאמר ועשיו ששנעמי מי מפר לי: **רבי** יהודה אומר אחד מהם חכם מבבל דהנך כל דהו אמר רבינא דמסברי להו וסברי. כ"כ צרוז הספרים ויש ספרים דגריס בגון מאן אמר ר' נחמן בגין אלא יש משמע ממון לשון הקונט' שכן גריס וקשה היכי פריך עלה מכלל דהנך כל דהו אימא יש לא אלא שפוחים מדרג נחמן וא"ת לאידך גירסא נמי מנא ליה כל דהו דלמא מכלל דהנך שפוחים ממומחה אכל כל דהו לא דפשיטא ליה דחכם דר' יהודה לאו חכמס דלעיל דאירי במומחה דאפי' רבי יהודה מודה דחיד מומחה מתיר את הנדר וכן וכן דלא איירי במומחה מה שיעור וכן לאינן ומיהו קשה דאפי' מנא ליה דלמי לאפוקי מדרבי יהודה ליון דלמי יהודא לא איירי במומחה ליה רבי חסא בר אבאי וכן מודה דבעינן אחד מהם חכמס דר' יהודה דזוכק לומר דג' מפירין את הנדר משמע ליה שלשמן שוין: ויין נכר. אפי' דפ' ג' דהוריות (דף יא.) קאמר דסתמו הוי אפיקורוס נפיש נסך כמו צנציות מ"מ לא חשבינן צנץ קלה פו ועוד דהכא מסקינן על ידי תערוכות:

הדרן עלך כל פסולי המוקדשין

מִן הַחֲסוּדִים. לָשׁוֹן תַּנּוּךְ הוּא כְּכֹה
רֵאשִׁי כְּנָפִים יֵאָמְרוּ וְהַסְמִיחִין צִפְרֵן
יֵצֵד לֹאִיל (פִּסְחִים פד.) וְיִבְדֵּל הָאֶחָד
וַתִּרְגַּם סַחֲסוֹם לְדוֹרָנָה (עֲמֹס א:)
מִזֶּה הַפָּרֶט מְפֹרֶשׁ מוֹמִין שְׁבָנֵאִי
וְאִינֵן חוּרְיִין. כִּה"ג דְּרִשִׁין
פִּי"ק דְּקִדּוּשִׁין (דף כד:) גְּבִי שֶׁן וְעִין
אִ"ת וּמִ"ט לֹא הָיָה הַכֹּהֵן מוֹמָא כְּשֶׁנִּפְלָה
יֵינוּ כִּיּוֹן דְּחֹשֶׁב מוֹס שְׁבָנֵאִי וְאִינוּ
חוּר לְקַמְּן צִפְרֵן מוֹמִין אֲלֹ
(דף מד.) לֹא פִסְלִין נִטְלוּ שִׁינֵי אֲלֹ
דֵס אֲלֹא מִשּׁוֹם מִרְאִית הָעֵין דְּלִינֹ
וְהָה זֹרְעוּ שֶׁל אֶהֱרֵן מְכַלֵּל דְּצִבְיָה
שֶׁר וְאִפִּי גְבִי אֲדָם לֹא מִיִּפְסֵל צֶשֶׁן
חֲדָד וְדוֹקָא בְּחֻטְיֵין הַסְּיוֹנוֹת שֶׁנִּפְתְּמוּ
שֶׁנִּגְמְמוּ וְצִפְיָנוֹת שֶׁנִּקְרָו יִצְחָק
יִצְחָק צֶשֶׁן"ג כְּדִפְרִישׁ בְּקוּטֶרֶס
אֲמַר צֶשֶׁן קֶטְנוֹן גְּבִי צִבְיָה דְּהוּ מוֹס
אֲלֹ נִטְלוּ שִׁינֵי אֲלֹ יִצְחָק דְּשִׁאֲנִי גְבִי
צֶשֶׁן דְּגִיל קֶרֶא אֲבֵל הָיָה שֶׁךְ דֶּרֶךְ
הַשִּׁינִים נּוֹפְלוֹת מִמֶּתָּה וְקִנָּה לֹא הָיָה
עֵין פִּסַּח וְעוֹר וּמִיּהוּ לִרְיֹךְ טַעַם
חֲדָד דְּהִ"ר עֵינֵינוּ מִמֶּתָּה וְקִנָּה וְאִ"ת
אֲלֹ שֶׁנֶּאֱדָר דִּהְכָּהוּ עַל אֹזֶן וַחֲרָשׁוּ חֹשֶׁב
וְהֵם הֵם יִצְחָק וְעַבְדֵּי יוֹאֵל לְחִירוֹת
הָיָה מוֹס שְׁבָנֵאִי וְאִינוּ חוּר וְלִקְמֵן
פִּי"ק אֲלֹ מוֹמִין (דף כה:) טָנִן
רֶשׁ צוּרָה (וּקְטָן) פִּסְלִין צֶבֶדֶס וְאִינוּ
צִבְיָה יִצְחָק צֶבֶדֶס לֹא מִיִּפְסֵל אֲלֹ
שֶׁסֶם דְּלִינֹ שׁוֹה זֹרְעוּ שֶׁל אֶהֱרֵן
דְּמִפְרֶשׁ לִקְמֵן יִצְחָק שֶׁן חֲרָשׁ צִדִּי
דֵס לְחֶרֶס צִדִּי שִׁמִּים וְיִצְחָק דְּגִבִּי עַבְדֵּי
לִי רַחֲמָנָה דְּצִבְרֵן קֵל חֹשֶׁב מוֹס לֵאמֹר
לְחִירוֹת יִצְחָק שֶׁמִּתְחַרְשׁוּ צִבְיָנוּ:
נַעֲמִיר

נפגמה אזנו מן החסחוס י'
הכי מומין שבסתר נמי
נגממו והפנימיות שנעקרו
נעקרו

עין משפט
נר מצוה

ז א מ"י פ"ג מהלכות
 נדרות הלכה ט ופס"ו
 מהלכות מביאה הלכה יט סג
 ע"ש ר"ח ופס"ו ע"ד ס'
 ש' סק"י ז וטור ש"ע ח"מ
 ס' רלד סק"י א'
נ ה מ"י פס"ו מהלכות
 מביאה הלכה יט טו"ש
 ח"מ ס' רלד ט"ז (וטו"ש)
 ע"ד ס' קיט סק"י יג'
נ ו מ"י פס"ו מהלכות
 מביאה אסורות הלכ'
 כט טו"ש ע"ד ס' קלד
 סק"י ז'
א ד מ"י פ"ו מהלכות ביאה
 מקדש הלכה ז טור י"ד
 ס' שט:

לעזי רעז"י

טנדריין [טינרו"ם].
סחוס.
יינצב"ש [יינציבי"ש]
חניכיים.
מונשיליר"ש
[מישיליר"ש]. שיניים
טוחנות.

רבינו גרשום

לאפקו מדר יהודה דל
בענין אחד חמם חכם:
דמכר לו וסביר לה
ליהו עמי הארץ גמורין:
תישפוט חמם וימרו
אימרו משמיה דרב
סמיך קמיה דאמרין קמי
משמיה דרב ספק מסמי
דשמואל דרמי דשמואל
היא דא יהויא מנא משמיה
רב ודכא מנא אמר רב
הלכתי רב יוסי אמי דאפי
רב בנסת מוריה וימי
קמיתא תרי יומי למה
למימר. לא דאי לא
אימרו לא חיה משמיה
דרב איתר מכללא. מדוקא
דאיתר דאיתר וליאמר דרב:
ויחזיר להם את הדמים.
דקסנוהו רבן: קמי חזיר
את הברכה
שרשי למכור
לעובד כוכבים:
מכרוהו
הלוקח את הבשר לעובד
כוכבים ביקר או טחילוהו
לכבים ועדיין לא נתנו
המים ישלמו לו דבר שפרט
היה בחול ולא ישלמו לו
כאדמים שנטלו ממנו לפי
שיהיה חסד טרפה דמרתו:
נראה להם ספק הדמים נתן
מם שאכלו והשאר חזיר:
הדבר אמאי ינכה לו מן
הכמים ליטול את הלוקח
מאם אפסיתורא אכלתיה
והא ואתה דתורתא נחלה לו

שיטה מקובצת

רבינא דטסברי להו
 סטברי: ׀ להטא ר' יוסי
 נמוקו: ׀ להטא ר' יוסי
 ויחזירי להטא את:
 ויכלמו לו דמי: ׀ סבור
 וינכה להטא: ׀ לא
 ודאלמיה הוו כר ושרי לי
 ניהילי: ׀ לא
 סבולו וכלל מלאכה:
 שכלו וכלל:
 ויחטסו אבל לא מן:
 שפמוא ויחטסו שפמוא:
 להטא דר' יוחנן ויכללנהו
 דאדסור ספי להו:
 ויחטסו: ׀ ית קצת ככור וינכה
 מן הרטמין ומי אטא
 טולק עזר במיניה: ׀ אטא
 ומשמש מחוך: ׀ אטא
 לעולל כל דהו לא:
 רורח ויכין דלא:
 שיעור ניהל לאיק:
 אטא נמי מרדח: ׀ כנפים
 והטסוסי: ׀ שנקרי
 ויובט: ׀ מהם גבי
 דר' יוחנן: ׀ כפ מוסין
 מן ובארד נמי לא:
 קמן ויזן חלקי כן:
 כן חלירות ויזן משפחת:

זין סדק: הפנימיות. מונש ליר"ש:
מוס

בסרין צרוחצו ולא חיסרו אלא

שזאמלע דפה: שפגמו. שחסרו מעט: שנגממו. ש